Судоустрій; прокуратура та адвокатура

УДК 347.7

Мушенок Віктор Васильович
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри теорії права,
міжнародного права та приватного права
Інститут міжнародних відносин та права
Київського міжнародного університету
Mushenok Viktor
Doctor of Science of Law, Professor,
Head of the Department of Theory of Law,
International Law and Private Law
Institute of International Relations and Law
Kyiv International University
ORCID: 0000-0003-0411-7567

Ганнисик Артем Андрійович
здобувач освітнього ступеня «магістр»
Інституту міжнародних відносин та права
Київського міжнародного університету
Hannysyk Artem
Master's Degree Candidate of the
Institute of International Relations and Law
Kyiv International University
ORCID: 0009-0004-8375-4365

РОЛЬ АДВОКАТА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

THE ROLE OF A LAWYER IN PROVIDING ADMINISTRATIVE PROTECTION OF PROPERTY RIGHTS

Анотація. *Вступ. В умовах глобалізації вітчизняного правового поля та поглиблення міжнародної співпраці виникає нагальна потреба у переосмисленні функціоналу правозахисних інститутів. Інститут адвокатури виконує гарантійну функцію щодо широкого спектру прав людини. Наразі рівень інституційної організації адвокатури, її реальна незалежність та спроможність забезпечувати ефективну адміністративно-правовий захист майнових прав фізичних та юридичних осіб є своєрідним маркером зрілості демократії. Суспільна вага цього інституту визначається компетенцією адвоката захистити клієнта не лише у приватних спорах, а й від неправомірного тиску з боку органів публічного адміністрування. Адвокат у цій парадигмі виступає ключовим суб'єктом протидії незаконним діям посадових осіб.*

Мета. Метою статті є дослідження комплексного аналізу становлення та розвитку інституту адвокатури в Україні як інструменту захисту прав власності у системі публічно-правових відносин, а також надання пропозицій щодо подальшого вдосконалення адвокатської діяльності як важливого інституту захисту особи у правовій державі.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є визначення адвокатури як інституту громадянського суспільства, що реалізує право на професійну правничу допомогу в сфері забезпеченні адміністративно-правого захисту права власності.

В процесі дослідження були використанні наступні наукові методи: історико-правовий (дозволив простежити генезу становлення інституту адвокатури та еволюцію підходів держави до захисту права власності); порівняльно-правовий (дозволив зіставити вітчизняну модель адвокатури урізні періоди розвитку вітчизняної правової системи); формально-

юридичний (став основним інструментом для аналізу змісту Конституції України, Кодексу адміністративного судочинства України, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», інших актів та дозволив з'ясувати юридичну природу повноважень адвоката).

Результати. Встановлено, що генезис інституту адвокатури це складний, процес, що став невід'ємною частиною сучасного державотворення. Наразі є сформованим механізм адміністративно-правового захисту майнових прав громадян. Визначено роль адвоката у процесі відстоювання інтересів фізичних та юридичних осіб. Встановлено, що інститут адвокатури в певній мірі забезпечує функцію громадського контроль за легітимністю дій органів публічного адміністрування. У цьому контексті адвокат стає ключовою фігурою у системі стримувань і противаг, виступаючи гарантом верховенства права. Саме завдяки активній позиції адвокатури створюється необхідний баланс та паритет між приватною особою та суб'єктами піблічного адміністрування, що є критично важливим для існування суспільства у демократичній державі. Досліджено особливості впровадження електронного судочинства (зокрема, ЄСІТС), та використання новітніх каналів комунікації при судовому розгляді питань про у адміністративному суді про захист права власності фізичних, та юридичних осіб. Окреслено напрями діяльності адвоката щодо забезпечення рівності сторін у процесі та недопущення домінування суб'єктів публічної адміністрації над приватним інтересом.

Перспективи. Визначено ключовим вектором досліджень можливості імплементації європейських стандартів у вітчизняну правову систему адміністративно-правового захисту права власності з метою протидії адміністративним важелям впливу публічної адміністрації з метою гарантування правомірності та недоторканості майна фізичних, та юридичних осіб.

Ключові слова: *адвокат, адміністративно-правова охорона, власність, воєнний стан, доказування, інститут адвокатури, компетенція, правозахисна діяльність, право власності, професійна правнича допомога.*

Summary. *Introduction. Introduction. In the context of globalization of the domestic legal field and deepening international cooperation, there is an urgent need to rethink the functionality of human rights institutions. The institute of the bar performs a guarantee function for a wide range of human rights. Currently, the level of institutional organization of the bar, its real independence and ability to ensure effective administrative and legal protection of the property rights of individuals and legal entities is a kind of marker of the maturity of democracy. The social weight of this institute is determined by the competence of the lawyer to protect the client not only in private disputes, but also from undue pressure from public administration bodies. The lawyer in this paradigm acts as a key subject of counteraction to illegal actions of officials.*

Purpose. The purpose of the article is to study a comprehensive analysis of the formation and development of the institute of the bar in Ukraine as an instrument for protecting property rights in the system of public legal relations, as well as to provide proposals for further improvement of advocacy as an important institute for protecting the individual in a legal state.

Materials and methods. The materials of the study are the definition of the bar as an institution of civil society that implements the right to professional legal assistance in the field of ensuring administrative and legal protection of property rights.

The following scientific methods were used in the research process: historical and legal (allowed us to trace the genesis of the formation of the institute of the bar and the evolution of the state's approaches to the protection of property rights); comparative and legal (allowed us to compare the domestic model of the bar in different periods of the development of the domestic legal

system); formal and legal (became the main tool for analyzing the content of the Constitution of Ukraine, the Code of Administrative Procedure of Ukraine, the Law of Ukraine "On the Bar and Advocacy", other acts and allowed us to clarify the legal nature of the powers of a lawyer).

Results. It has been established that the genesis of the institute of the bar is a complex process that has become an integral part of modern state-building. Currently, a mechanism for administrative and legal protection of citizens' property rights has been formed. The role of the lawyer in the process of defending the interests of individuals and legal entities is determined. It is established that the institute of the bar, to a certain extent, provides the function of public control over the legitimacy of the actions of public administration bodies. In this context, the lawyer becomes a key figure in the system of checks and balances, acting as a guarantor of the rule of law. It is thanks to the active position of the bar that the necessary balance and parity between a private individual and public administration entities is created, which is critically important for the existence of society in a democratic state. The features of the implementation of electronic justice (in particular, ESITS) and the use of modern communication channels in the judicial consideration of issues in the administrative court on the protection of the property rights of individuals and legal entities are studied. The directions of the lawyer's activity are outlined in order to ensure equality of the parties in the process and prevent the dominance of public administration entities over private interests.

Discussion. The key vector of research is the possibility of implementing European standards into the domestic legal system of administrative and legal protection of property rights in order to counteract the administrative levers of influence of public administration in order to guarantee the legality and inviolability of the property of individuals and legal entities.

Key words: *lawyer, administrative and legal protection, property, martial law, evidence, institute of advocacy, competence, human rights protection activities, property rights, professional legal assistance.*

Постановки проблеми. В умовах глобалізації вітчизняного правового простору, сучасного активного міжнародного співробітництва України та взаємопроникнення різних правових систем, зростає потреба у дослідженні нормативно-правових повноважень інститутів, які виконують гарантійну функцію у сфері закріпленого Конституцією та законодавством України широкого спектру прав людини. Рівень організації адвокатської діяльності, а також її незалежність та здатність забезпечувати реальну адміністративно-правову охорону прав і свобод людини значною мірою визначають ступінь утвердження принципів доказування, верховенства права та демократичного устрою у державі. Ступінь розвитку та впливу інституту адвокатури на суспільні відносини закономірно розглядається як компетенція (спроможність) адвоката захистити права фізичних та юридичних осіб як у взаємовідносинах між собою, також і від неправомірного впливу органів публічного адміністрування.

Наразі, у межах окресленої вище проблематики, на нашу думку, особливого значення набуває дослідження ключової ролі адвоката у захисті права власності від порушення з боку державних органів чи їх посадових осіб. Адже, адміністративний-правовий захист права власності забезпечує протидію незаконним діям влади, де адвокат забезпечує представництво інтересів власника як суб'єкта права власності. Такий підхід дозволяє виявити закономірності розвитку цього інституту, зрозуміти механізми його становлення та трансформації професійної правничої допомоги.

Ключовим завданням української юридичної науки є не обмежуватися формальним запозиченням або механічним копіюванням зарубіжних норм, а глибоко усвідомлювати логіку їх функціонування, соціально-правові

передумови та практичні наслідки впровадження у національну правову систему можливостей правозахисної діяльності адвоката щодо адміністративно-правової протидії протиправним відносинам у сфері захисту на охорони власності фізичних та юридичних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика становлення та розвитку теоретико-правових засад інституту адвокатури в нашій державі, його адаптації до сучасних викликів необхідності адміністративно-правового захисту майнових прав особи у взаємовідносинах із публічними суб'єктами та інші особливості адвокатської діяльності є предметом дослідження ряду вітчизняних науковців. Зокрема, О. С. Захарова сформулювала сучасні теоретико-методологічні засади функціонування інституту адвокатури та його місця в системі правосуддя [1]. В. Ф. Погорілко та В. Л. Федоренко дослідили конституційні аспекти права особи на професійну правничу допомогу [2]. В. Д. Святоцький охарактеризував нормативно-правові засади організації адвокатської діяльності в країнах Європейського Союзу та можливості трансформації окремих стандартів такого досвіду у вітчизняне законодавство [3]. Дослідження О. А. Банчука присвячені ролі адвоката у захисті прав людини у Європейському суді з прав людини [4]. А.І. Глобенко зміщується науковий дискурс в бік вивчення впливу цифровізації на юридичну професію та трансформацію адвокатури в епоху високих технологій, а також роль адвоката у процедурі електронного судочинства [5; 6]. Н.В. Чудик дослідила питання участі адвоката у адміністративному процесі як учасника розв'язання конфліктів у публічно-правовій сфері. Дослідницею проаналізовано відповідні норми чинного законодавства, що регулюють інститут адвокатури та порядок здійснення адміністративного судочинства за участю адвоката як представника фізичної чи юридичної особи [7].

Попри наявність зазначених вище та інших ґрунтовних наукових напрацювань, на наше переконання, недостатньо дослідженим залишається питання ролі адвоката у відносинах забезпечення адміністративно-правового захисту та охорони права власності, а також організації та протидії незаконним діям з боку органів публічної влади, які порушують права власників.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження комплексного аналізу становлення та розвитку інституту адвокатури в Україні як інструменту захисту прав власності у системі публічно-правових відносин, а також надання пропозицій щодо подальшого вдосконалення адвокатської діяльності як важливого інституту захисту особи у правовій державі.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення адміністративно-правового захисту права власності є ключовим елементом державного регулювання суспільних відносин, спрямованим на запобігання порушенням за допомогою застосування заходів примусу органами влади. Цей захист доповнює сформовані (цивільно- та кримінально-правові) механізми, забезпечуючи превентивний ефект через адміністративну відповідальність за правопорушення, що посягають на право власності, а також через розгляд спірних питань у процесі здійснення адміністративного судочинства.

В адміністративному праві інститут захисту права власності характеризується як сукупність норм, що регулюють суспільні відносини, пов'язані з захистом власності, з можливістю притягнення до адміністративної відповідальності порушників законодавства та іншими видами правозахисної діяльності. Органи виконавчої влади, як спеціальні суб'єкти у системі захисту та охорони права власності, застосовують універсальні заходи державного примусу для забезпечення захисту порушеного права. Серед таких заходів визначаються: видання

нормативних актів, індивідуальних рішень чи укладення адміністративних договорів, здійснення припинення порушень, примусове виконання рішення про поновлення порушеного права власності тощо [8, с. 79].

Поряд із спеціальними суб'єктами захисту та охорони права власності, в адміністративному процесі національне законодавство визначає правовий статус адвоката, компетенцією якого є доказування правомірності дій свого клієнта. У відповідності до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI [9] та Кодексу адміністративного судочинства України (КАС України) від 06.07.2005 р. № 2747-IV [10], адвокат є самостійним учасником процесу, а його діяльність спрямовується та забезпечення охоронної, представницької та консультативної функції.

Отже, у відповідності до вказаних вище положень нормативно-правових актів, адвокат у процесі адміністративно-правового захисту права власності має комплекс прав, обов'язків і функцій, що представництва інтересів свого клієнта (фізичної чи юридичної особи) в публічно-правових спорах щодо права власності. З метою більш детальної характеристики зазначеної вище адвокатської діяльності, здійснимо характеристику інституту адвокатури у ретроспективному та порівняльно-правовому вимірах.

Отже, у сучасній правовій демократичній державі право на професійну правову допомогу розглядається не просто як юридична формальність, а як один із фундаментальних правових імперативів. Інститут адвокатури забезпечує реальний, а не декларативний доступ до правосуддя, а також слугує безумовною гарантією справедливого судового розгляду кожної справи. Адже, соціальна та юридична складність сучасних суспільних відносин призводить до того, що без належного фахового супроводу, особа опиняється у вразливому стані у царині сучасних публічно-управлінських відносин та не може ефективно репрезентувати

свої законні інтереси чи протистояти системним юридичним викликам у межах змагального судового процесу [2, с. 45].

Етимологічне коріння терміна «адвокатура» сягає латинських дериватів advocare (закликати на допомогу) та advocatus (покликаний). Першочергово цим словом позначали коло близьких осіб або знайомих позивача, які супроводжували його під час судового засідання. Однак, такі особи створювали більш моральну та суспільну підтримку, ніж надавали такому позивачу професійну правову допомогу. Об'єктивна потреба у виокремленні адвокатури як спеціалізованої сфери професійної діяльності була детермінована стрімким ускладненням системи суспільних відносин. Динамічний розвиток цивільного обігу та правових інститутів зумовив попит на фахівців, які володіли б високим рівнем компетенції у питаннях інтерпретації та практичного застосування правових норм. У суспільстві виникала критична необхідність у залученні посередника – особи, компетенцією якої є не лише досконале орієнтування в тонкощах норм матеріального права, а й володіння майстерністю дотримання суворих форм судового процесу доказування [11].

Здійснивши в короткій формі теоретичну характеристику формування інституту адвокатури як інституту професійної правничої допомого, проведемо аналіз розвитку нормативно-правової системи регулювання адвокатської діяльності в Україні. Отже, у нашій державі, відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатура являє собою недержавний самоврядний інститут, компетенцією якого є здійснення захисту, представництва та надання інших видів професійної правничої допомоги, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому законом (стаття 2) [9].

Проведені дослідження дають підстави зазначити, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» був розроблений з

урахуванням рекомендацій Венеційської комісії та стандартів Ради Європи, що дало можливість забезпечити вагоме значення інституту адвокатури у нашій державі шляхом введення наступних новацій: 1) запровадження адвокатського самоврядування (стаття 43); 2) створення Національної асоціації адвокатів України (НААУ), яка об'єднала всіх адвокатів держави в єдину професійну організацію; 3) створення Єдиного реєстру адвокатів України (ЄРАУ) як відкритого джерела верифікації статусу захисника (стаття 17); 4) виключення органів державної влади з процесу допуску до професії та дисциплінарного провадження; 5) регламентація адвокатської таємниці та гарантій професійної діяльності, що стало критично важливим у захисті фізичних та юридичних осіб у відносинах з органами публічної адміністрації [9].

Також слід зазначити, що важливим кроком у зміцненні статусу професії адвоката стали зміни до Конституції України у частині правосуддя. Зокрема, доповнено положенням про те, що виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення (стаття 131-2) [12].

На нашу думку, визначення виключно адвокатів представниками фізичних та юридичних осіб у судах мала на меті підвищення якості правозахисної діяльності та встановлення єдиних етичних стандартів для всіх представників у суді. Встановлення самопредставництва державних органів сприяло збільшенню можливостей представляти інтереси фізичних та юридичних осіб у спорах щодо їх адміністративно-правового захисту. Тобто, у правовій системі України інститут адвокатури сформувався як невід'ємна частина системи правосуддя, який має чіткі власні повноваження у сфері захисту права власності фізичних та юридичних осіб.

Розглянемо випадки, коли власник майна може отримати претензію відносно свого права власності у відносинах з органами публічного

адміністрування: 1) наявність юридичних недоліків при укладені договорів на придбання майна; 2) позови про витребування майна; 3) визнання договорів недійсними; 4) визнання недійсною процедури приватизації тощо. На нашу думку, до такої категорії справ доцільно віднести випадки, коли треті особи мали переважне право на придбання державного чи комунального майна. Це можк стосуватися права співвласників на придбання частки у співвласників та права орендарів на переважне право купівлі майна, що продається [13].

У зазначених та інших подібних випадках роль адвоката щодо адміністративно-правового захисту права власності полягає у вчиненні наступних дій: 1) надання усної та\чи письмової консультації з питань права власності, сутністю якої є аналіз виниклої ситуації та перспектив можливих майбутніх процесів у межах адміністративного судочинства; 2) доказування шляхом збору доказової бази та підготовка необхідних процесуальних документів (адвокатський запит, позов, відзив на позов, заперечення письмові пояснення, клопотання, тощо); 3) представництво клієнта у адміністративних судах першої, апеляційної, касаційної інстанцій з метою захисту його інтересів у судових процесах зі спору про право власності.

Поряд із традиційною адвокатською діяльністю щодо адміністративно-правового захисту прав власності, на сучасному етапі українська адвокатура адаптується до нових суспільних викликів: 1) умов правового режиму воєнного стану; 2) активної цифровізації вітчизняної правозахисної діяльності, яка характеризується впровадженням системи «Електронний суд» та можливістю дистанційної участі в засіданнях. Крім того, нові стандарти роботи адвокатів поповнюються також необхідністю гармонізації внутрішніх етичних правил із Загальним кодексом правил для адвокатів країн Європейського Союзу, що є необхідною умовою для повноправного членства України в європейській спільноті після завершення правового режиму воєнного стану [14].

Звернемо більш детальну увагу на той факт, що сучасний етап розвитку адвокатури характеризується активними процесами цифровізації, що зумовлено загальними тенденціями трансформації правової системи в умовах інформаційного суспільства. Впровадження цифрових технологій у сферу правосуддя суттєво змінює механізми надання правової допомоги щодо захисту прав власності, організацію адвокатської діяльності та взаємодію між учасниками судового процесу. Одним із ключових напрямів цифрових реформ в Україні стало запровадження в межах Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) Електронного суду, який забезпечує можливість подання процесуальних документів в онлайн-форматі, дистанційного ознайомлення з матеріалами справи, а також участі у судових засіданнях за допомогою відеоконференцій. Важливим елементом цифровізації адвокатської діяльності є також функціонування Єдиного реєстру адвокатів України (ЄРАУ), який виступає офіційною електронною базою даних щодо осіб, які мають право на здійснення адвокатської діяльності. ЄРАУ забезпечує відкритість інформації про статус адвоката, сприяє підвищенню довіри до професії та гарантує прозорість адвокатського самоврядування [15, с. 214].

Цифровізація адвокатури також пов'язана з необхідністю адаптації професійних стандартів до нових викликів, зокрема щодо забезпечення конфіденційності адвокатської таємниці, захисту персональних даних та кібербезпеки. Використання електронних комунікацій у правовій практиці потребує посилення гарантій інформаційного захисту, адже адвокатська діяльність передбачає роботу з чутливою інформацією клієнтів. Таким чином, цифрові інновації одночасно створюють нові можливості й висувають додаткові вимоги до професійної відповідальності адвокатів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Генезис інституту адвокатури являє собою складний, багатовекторний цивілізаційний процес, який нерозривно пов'язаний з становленням державності, трансформацією

інституту захисту та адміністративно-правової охорони особистих і майнових прав особи у мирний час та період воєнного стану. Виникнення адвокатури стало закономірною відповіддю на об'єктивний суспільний запит щодо відновлення справедливості, забезпечення кваліфікованого захисту та реалізації принципу змагальності сторін у судовому процесі. На сучасному етапі розвитку адвокатура трансформувалася у потужний суспільно-правовий інститут, соціальна місія якого виходить за межі надання послуг і полягає у безкомпромісному захисті прав і свобод особистості, гарантуванні реального доступу до правосуддя та здійсненні громадського контролю за легітимністю дій органів публічного адміністрування. Наразі адвокат стає ключовим гарантом верховенства права, створюючи необхідний баланс між особою та владними структурами.

Впровадження систем електронного судочинства, функціонування цифрових реєстрів та новітніх каналів комунікації модернізують можливості захисту права власності фізичних та юридичних осіб, визначаючи адвокатуру безальтернативним гарантом справедливості та захисником прав людини, через діяльність якого абстрактний принцип правової держави наповнюється реальним змістом, де права і свободи особистості визнаються найвищою соціальною цінністю. Адвокат виконує захисну функцію, протидіючи неправомірним діям публічної влади, та представника у адміністративних судах щодо спорів про приватизацію, арешт чи втручання держави в майнові права фізичних та юридичних осіб.

Перспективою подальших досліджень у царині розвитку національного інституту адвокатури та участі адвоката у адміністративно-правовому захисті права власності фізичних та юридичних осіб є повна імплементація основних європейських стандартів, формування спільного європейського правового простору та подальшого формування інституту адвокатури – фундаментальним інститутом забезпечення прав людини, справедливого судочинства та верховенства права.

Література

1. Захарова О. С. Історія та сучасність адвокатури України: курс лекцій. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 256 с.

2. Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Конституційне право України. Київ: Правова єдність, 2023. 432 с.

3. Святоцький В. Д. Організація адвокатури в країнах Європейського Союзу. Київ: Ін Юре, 2021. 280 с.

4. Банчук О. А. Право на справедливий суд у практиці ЄСПЛ. Київ: Конус-Ю, 2023. 210 с.

5. Глобенко А.М. Legal Tech у судочинстві Німеччини: уроки для України. *Право та інновації*. 2024. № 2. С. 102-115.

6. Глобенко А.М. Цифрова трансформація адвокатури в країнах ЄС. *Часопис Київського університету права*. 2024. № 1. С. 88-98.

7. Чудик Н.В. Участь адвоката в адміністративному процесі. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4 (12). С. 153–158.

8. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text (дата звернення: 18.02.2026).

10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text (дата звернення: 18.02.2026).

11. Адвокатура: навчальний посібник. *Radnuk.info : юридичний портал.* URL: http://radnuk.info/posibnuk/advokatyra/470-dovidnuk/8334.html (дата звернення: 13.02.2026).

12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із змінами, внесеними згідно із Законом № 1401-VIII від 02.06.2016). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 28. Ст. 532.

13. Адвокат по праву власності. *Адвокатське об'єднання «Ткачук та партнери»*. URL: https://urkontora.com.ua/advokat-po-pravu-vlasnosti/ (дата звернення: 21.02.2026).

14. Звіт Національної асоціації адвокатів України. Адвокатура України: 10 років самоврядування. Київ, 2023. 180 с.

15. Мушенок В.В., Степанов В.М. Забезпечення прав і безпеки людини в контексті цифровізації публічного управління в Україні. Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні : зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2024. Вип. 13. С. 211–219.

References

1. Zakharova, O. S. (2023). *Istoriya ta suchasnist' advokatury Ukrayiny: Kurs lektsiy [History and modernity of the legal profession of Ukraine: A course of lectures].* Yurinkom Inter. 256 p. [in Ukrainian].

2. Pohorilko, V. F., & Fedorenko, V. L. (2023). *Konstytutsiyne pravo Ukrayiny [Constitutional law of Ukraine].* Pravova yednist′. 432 p. [in Ukrainian].

3. Svyatots′kyy, V. D. (2021). *Orhanizatsiya advokatury v krayinakh Yevropeys'koho Soyuzu [Organization of the legal profession in the countries of the European Union].* In Yure. 280 p. [in Ukrainian].

4. Banchuk, O. A. (2023). *Pravo na spravedlyvyy sud u praktytsi YESPL [The right to a fair trial in the practice of the ECHR].* Konus-YU. 210 p. [in Ukrainian].

5. Hlobenko, A. M. (2024). Legal Tech u sudochynstvi Nimechchyny: Uroky dlya Ukrayiny [Legal Tech in the judiciary of Germany: Lessons for Ukraine]. *Pravo ta innovatsiyi*, (2), 102–115. [in Ukrainian].

6. Hlobenko, A. M. (2024). Tsyfrova transformatsiya advokatury v krayinakh YES [Digital transformation of the legal profession in EU countries]. *Chasopys Kyyivs'koho universytetu prava*, (1), 88–98. [in Ukrainian].

7. Chudyk, N. V. (2017). Uchast′ advokata v administratyvnomu protsesi [Participation of a lawyer in the administrative process]. *Aktual'ni problemy pravoznavstva*, 4(12), 153–158. [in Ukrainian].

8. Halun′ko, V., Dikhtiyevs′kyy, P., Kuz′menko, O., et al. (2021). *Administratyvne pravo Ukrayiny. Povnyy kurs: Pidruchnyk [Administrative law of Ukraine. Complete course: Textbook]* (4th ed.). V. Halun′ko & O. Pravotorova (Eds.). OLDI-PLYUS. 656 p. [in Ukrainian].

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). *Pro advokaturu ta advokat·s'ku diyal'nist': Zakon Ukrayiny vid 05.07.2012 № 5076-VI [On the Bar and Legal Practice: Law of Ukraine dated July 5, 2012 No. 5076-VI]*. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text (data zvernennya: 18.02.2026) [in Ukrainian].

10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2005). *Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny vid 06.07.2005 № 2747-IV [Code of Administrative Procedure of Ukraine dated July 6, 2005 No. 2747-IV]*. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text (data zvernennya: 18.02.2026) [in Ukrainian].

11. Advokatura: Navchal′nyy posibnyk [Advocacy: A textbook]. (n.d.). *Radnuk.info: Yurydychnyy portal.* http://radnuk.info/posibnuk/advokatyra/470-dovidnuk/8334.html (data zvernennya: 13.02.2026) [in Ukrainian].

12. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Konstytutsiya Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 28.06.1996 № 254k/96-VR (iz zminamy, vnesenymy zghidno iz*

Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016) [Constitution of Ukraine]. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny, (28), 532. [in Ukrainian].

13. Advokat po pravu vlasnosti [Property lawyer]. (n.d.). *Advokat·s'ke ob"yednannya «Tkachuk ta partnery».* https://urkontora.com.ua/advokat-po-pravu-vlasnosti/ [in Ukrainian].

14. Natsional′na asotsiatsiya advokativ Ukrayiny. (2023). *Zvit Natsional'noyi asotsiatsiyi advokativ Ukrayiny: Advokatura Ukrayiny – 10 rokiv samovryaduvannya [Report of the National Association of Lawyers of Ukraine: 10 years of self-government].* 180 p. [in Ukrainian].

15. Mushenok, V. V., & Stepanov, V. M. (2024). Zabezpechennya prav i bezpeky lyudyny v konteksti tsyfrovizatsiyi publichnoho upravlinnya v Ukrayini [Ensuring human rights and security in the context of digitalization of public administration in Ukraine]. In L. H. Bilyy (Ed.), *Aktual'ni pytannya derzhavotvorennya ta zakhystu prav lyudyny v Ukrayini* (Vol. 13, pp. 211–219). Vyd-vo Khmel′nyts′koho instytutu MAUP. [in Ukrainian].